1.5. Kanaatkârlık

Kanaat, payına razı olmaktır. İhtiyaçları asgari ölçüde karşılayabilecek maddi imkânlarla yetinmek ve fazla kazanma hırsından kurtulmaktır. Kanaat, alın teri ile kazanılana razı olmak, başkasının kazancına göz dikmemek demektir.

Alemi yaratan Allah (c.c), onun içindeki canlıların rızkını da vermiş, bu durum ayette şu şekilde ifade edilmiştir: **"Yeryüzündeki bütün canlıların rızkı sadece Allah'a aittir..."[24]** Allah Teâlâ, rızkı, kulları arasında taksim ederken birçok hikmet gereği kimine az, kimine çok vermiştir. Kendisine az verilen durumuna razı olup haksız kazanç yollarına girmemeli; zengin de cimrilik ve açgözlülükten kaçınarak sahip olduklarının Allah'ın (c.c) bir emaneti olduğunu düşünerek gereği gibi infak etmelidir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

"Gerçek zenginlik, mal çokluğu değil, gönül tokluğudur."

Buhârî, Rikak, 15; Müslim, Zekât, 120.

القناعة كنز لا يفنى

(Kanaat tükenmez hazinedir.)

23. *Buhârî, Rikak, 35.*
24. *Hûd suresi, 6. ayet.*



BİLGİ KUTUSU

ISAR: Bir kimsenin kendisi ihtiyaç içinde bulunsa bile sahip olduğu imkanları başkasının yararına kullanmasıdır.

Mustafa Çağrıcı, TDV İslam Ansiklopedisi, C 22/491.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

"Kanaatkar ol, o zaman insanların (Allah'a) en çok şükredeni olursun. Kendin için istediğini insanlar için de iste, o zaman mü'min olursun."

İbn Mâce, Zühd, 24.



Hani Rabbiniz şöyle duyurmuştu: "Andolsun, eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım. Eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir." (İbrahim suresi, 7. ayet.)

Genel düşüncenin aksine kanaat sadece yoksullara ve fakirlere mahsus bir özellik değildir. Zengin bir kimsede mal sevgisi, kazanma hırsı daha çok olabilmektedir. Bu sebeple kanaat ederek yaşamak zengin, fakir her Müslüman'ın sahip olması gereken bir vasıftır. Nitekim kanaatkâr olmayan insan ahireti ihmal etmekte, dünya hayatına daha çok önem vermektedir.

Nimetin varlığı ve devamı kanaatkâr olup şükretmekle mümkün olur. Nimetin değerini bilmemek ya da ne kadar mala sahip olursak olalım yetinmeyip şikayet etmek nimetin elden gitmesine sebep olabilir. Hz. Peygamber (s.a.v), ümmetini, kanaatkâr bir kul olmaya teşvik etmiştir: *"Sizden kim nefsinden emin, bedeni sıhhatli ve günlük yiyeceği de mevcut ise sanki dünyalar onun olmuştur."*[25] Bir başka hadis-i şerifte de yeterli rızka sahip kanaatkâr bir Müslüman'ın kurtuluşa ereceğini bildirmiştir: *"Müslüman olan, kendisine yeteri kadar rızık verilen ve elindeki nimete karşı Allah'ın kanaat sahibi kıldığı kimse, şüphesiz kurtuluşa ermiştir."* [26]

Peygamber Efendimiz (s.a.v), kanaati, şükrün en ileri derecesi olarak görmüş ve kanaatkâr bir kimsenin, insanların en çok şükredeni olacağını beyan etmiştir.[27] Bir hadisinde Müslümanlar'a dindarlıkta kendisinden üstün olanlara, dünyalıkta ise kendisinden aşağı olanlara bakmayı öğütlemiştir.[28]

Kanaatkâr olmak aynı zamanda bir nefis terbiyesidir. Kanaatin ne olduğunu bilmeyen kişi ne kadar çok mala sahip olursa olsun daha fazlasını ister ve malını gerekli olan yerlede harcamakta zorlanır.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) elindekiyle yetinmeyip, duygu sömürüsü yaparak başkalarına el açmayı da uygun görmemiş ve bu konuda iffetli davranmak gerektiğini şu hadisle dile getirmiştir: *"Dilenmekten sakınmak isteyenleri Allah iffetli kılar. Halka karşı tok gözlü davranmak isteyenleri de Allah, insanlara muhtaç olmaktan kurtarır."*[29]

Her konuda olduğu gibi kanaatte de Resul-i Ekrem (s.a.v) bizim için en güzel örnektir. O, eline geçen malları, vakit geçirmeden infak etmiş, ihtiyacından fazlasını yanında alıkoymamış ve sık sık; *"Allah'ım! Muhammed*

25. *Tirmizi, Zühd, 34.*
26. *Müslim, Zekât, 25.*
27. *İbn Mâce, Zühd, 24.*
28. *bk. Tirmizî, Kıyâmet, 58.*
29. *Buhârî, Zekât, 18.*

ailesinin rızkını ihtiyaç miktarı kadar ver."[30] diye dua etmiştir. Peygamberimiz (s.a.v), ashâbını da kimseden bir şey istememeleri konusunda uyarmış, onlardan bu konuda söz almıştır: *"Kim bana, halktan hiçbir şey dilenmeyeceğine dair söz verirse, ben de ona cenneti garanti ederim."*[31] buyurmuştur.

30. Müslim, Zekât, 126.
31. Ebû Davud, Zekât, 27.

